

*Spoštovani predsednik Republike Slovenije gospod Borut Pahor,
spoštovani predsednik Državnega zbora mag. Dejan Židan,
Spoštovana predsednica US Republike Latvije, dr. Ineta Ziemele,
Spoštovani predsednik Vrhovnega sodišča mag. Damijan Florjančič,
Spoštovani sodnik Sodišča EU, dr. Marko Ilešič,
Spoštovana ministrica za pravosodje, gospa Andreja Katič,
Spoštovani predsednik SAZU, dr. Tadej Bajd,
Spoštovani predstavniki vseh vej oblasti,
univerz in fakultet,
spoštovani predstavniki cerkvenih skupnosti,*

*spoštovani nekdanji predsedniki, podpredsedniki in sodniki Ustavnega sodišča,
spoštovani sodniki in sodelavci Ustavnega sodišča,*

cenjeni gostje!

Rad bi začel z zahvalo; vaš odziv na povabilo obeleženja Dneva ustavnosti na Ustavnem sodišču vidim tudi odraz kurtoazije tako do Ustavnega sodišča, kot – predvsem - do Ustave, temelja našega pravnega reda.

Z dnevom ustavnosti obeležujemo 23. december, dan sprejetja in razglasitve Ustave Republike Slovenije leta 1991. Čeprav v skoraj treh desetletjih Ustava nikoli ni bila speča lepotica, je pravosodje in z njim ustavno sodstvo, kot sicer ne edini, a najbolj izpostavljen varuh ustave, danes – morda bolj kot kadarkoli – tudi zaradi občutljive narave nekaterih postopkov in odzivov nanje v javnosti še toliko bolj v ospredju javne pozornosti.

Osrednja govornica današnje slovesnosti predsednica Latvijskega Ustavnega sodišča dr. Ineta Ziemele, tudi nekdanja sodnica Evropskega sodišča za človekove pravice, bo spregovorila tudi o današnjih vlogi sodišč in varstva najosnovnejših pravic. Ustavni sodišči Slovenije in Latvije sta izgradili tesne odnose. Čeprav do neke mere različni v pristojnosti, ki jih imata, niso različna vprašanja, s katerimi se sodišči srečujeta. Podobna je tudi okoliščina obdobja samostojnosti in neodvisnosti obeh držav. To, in pa dejstvo, da predsednica dr. Ineta Ziemele vnaša v ustavnopravne vidike položaja in odnosov med ustavnimi in najvišjimi evropskimi sodišči jasna in argumentirana stališča, je botrovalo prošnji sodnikov oziroma vabilu, da nas danes nagovori. V nadaljevanju ji bom zato z veseljem prepustil besedo, sam pa bi se še pred tem rad na vas obrnil še z nekaj mislimi.

V iztekajočem se letu je Ustavno sodišče pogosto v ospredju pogovorov laične in strokovne javnosti. Če sem preteklo leto v svojem nagovoru omenil, da je na prepluto pot vedno dobro pogledati... in da je sled lažje vidna, če je morje mirno... kajti, če je razburkano, se namreč sled hitro izgubi v valovih – potem lahko leto dni kasneje rečem, da je Ustavno sodišče pogosto plulo po razburkanem morju.

Poleg vrste pomembnih odločitev, ki jih je Ustavno sodišče sprejelo v letošnjem letu, se je soočalo tudi s povečanim zanimanjem javnosti ter vprašanji, stališči in ugibanji zunanjih komentatorjev o notranjem delovanju sodišča. V tem oziru je zadnje leto v nekaj primerih še enkrat več pokazalo, kako živočutna je institucija ustavnega sodstva, ki je, med drugim ravno zaradi svoje pomembne vloge vrhovnega varuha Ustave, na torišču prava in politike in zato hitro izpostavljeno kritičnim pogledom in odzivom. A prav zaradi te vloge je še dodatno poudarjen tudi pomen zahteve po neodvisnosti sodstva, ki mora biti zaščiten pred tistimi zunanjimi posegi ali pritiski, ki lahko ogrozijo neodvisnost presoje njegovih članov in vplivajo na njihove odločitve. Te besede niso moje; v nekih drugih okoliščinah jih je uporabilo Sodišče EU.

Dobronamerne misli o skrbnosti čuvanja institucije so se me dotaknile. Prav tako težko pričakovani pogledi kritične javnosti, ki so znali povezati dogajanja tudi z vsebino in senzibilnostjo odločitev.

Predvsem odločitve, argumenti na katerih temeljijo, so naš način naslavljanja javnosti in kritični pogledi nanje so tisti, ki jih ne želimo spregledati. Bolj kot so argumentirani, manj kot je vrednostnih sodb, bolj se nas dotaknejo. To sem povedal z dolžnim spoštovanjem do argumentiranih kritik in kritikov. Te – in samo te – nas zanimajo.

Sodišče, tako sodniki kot vsi zaposleni, pa smo soočeni še z eno vrsto težavnih izzivov, ki pa se nas dotaknejo na drugačen način in - poudarjam osebni pogled oziroma osebno noto - s precejšno mero nelagodnosti. Kljub temu, da vlagamo izdatne napore in smo v zaporednih dveh letih za približno tretjino povečali število rešenih zadev, je pripad novih zadev to povečanje povsem izničil. Še več, pripad se še vedno veča in pričakovati je, da bo ponovno najvišji po letu 2011. O tem in kaj to pomeni za učinkovito varstvo, bom več spregovoril v letnem poročilu. Že danes pa lahko, in menim da je primerno, izrazim zahvalo vsem sodelavcem Ustavnega sodišča.

Trud in skrb, vloženi v reševanje zadev, sta izjemni. S tem se kaže ne le pripadnost instituciji, ampak tudi skrb za delovanje pravne države. Četudi se lahko o posameznih odločitvah ne strinjamo, pa je zame nedvoumno to, da glede na vloženo delo in odnos do dela, sodnikom in sodelavcem popolnoma zaupam.